

Express Pomorski

Pismo niezależne i bezpartyjne

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Św. Katarzyny nr. 3. Telefon nr. 326

Bilans rocznej pracy Społeczeństwa i Rządu.

(iz) Szybkimi krokami zbliża się koniec okresu czasu, który nazwalibyśmy rokiem 1924-ym. Za godzin dwadzieścia kilka wejdziemy w Rok Nowy. Należy więc pożegnać się z Rokiem Starym, należy uprzytomnić sobie, co on nam przyniósł — a raczej, co my, społeczeństwo, zrobiliśmy w tym roku, czy zrealizowaliśmy nasze plany, czy w dziele budowy naszego gmachu państwowego, jego umocnieniu i urzędzeniu uczyniliśmy krok naprzód czy wstecz.

Z dumą i radością możemy sobie dziś powiedzieć, że w tym kierunku uczyniliśmy nie jeden a kilka kroków naprzód, kroków dużych, które ugruntowały ostatecznie nasz byt państwowy. U schyłku roku zeszłego gmach Rzeczypospolitej był dopiero częściowo wykończony: były ściany, lecz nie mieliśmy dachu nad głową, zaś wewnątrz gmachu panował zamęt i chaos. Siedmiomiesięczne rządy spółki ósemkowo - piastowej całkowicie zdeorganizowały nasze życie państwowe - społeczne. Wartka i stale potężniejsza fala inflacji zalała cały kraj i usilnie podmywając fundamenty gmachu państwowego, groziła mu ruiną. — Naprawdę, położenie naszego młodego państwa były wtedy straszne, katastrofa tak bliska, że wielu zdawało się, iż nie zdołamy jej zapobiedz.

Jakież inna jest dzisiejsza sytuacja! Jest ona ciężka, to prawda, niemal wszyscy obywatele Rzeczypospolitej narzekają i lamentują, to także prawda, bardzo wielu głodujących ma prawo narzekać. — No tak, lecz nie zmienia to faktu, że w roku bieżącym została pokromiona i usunięta groźba nam katastrofą fala inflacji, że nasz gmach państwowy został wykończony, że nie tylko mamy obecnie ściany i dach nad głową, lecz nawet zaczynamy się w tym gmachu urządzać ku naszej wygodzie, że wreszcie dzięki temu wszystkim, co w tym roku zrobiono, Polska w oczach zagranicy z rządu państw małych przeszła do niewielkiego grona mocarstw. A więc zostały stworzone warunki, które nam umożliwią dalszy rozwój materialny i duchowy, które są konieczne, aby w kraju mógł wznagać się i zapanować dobrobyt, i aby ten dobrobyt był udziałem najszerzszych mas obywateli.

Stworzenie tych warunków zawdzięczamy w trzech czwartych wiedzy, energii i dzielności jednego człowieka — p. Władysława Grabskiego, który od roku dźwierz w swych mocnych rękach ster władzy. Dokonał on w jednym roku rzeczy naprawdę tak wielkich, że imię jego nazawsze przejdzie do historii, na

której kartach zapisało się złotymi zgłoskami. Dzisiaj dopiero, w obliczu rezultatów pracy p. Wł. Grabskiego, można zrozumieć należycie i ocenić jaką szkodę wyrządziła smutnej pamięci spółka ósemkowo - piastowa Polsce i

Polakom, obalając w maju zeszłego roku gabinet Sikorski — Grabski. Gdyby nie osobiste ambicje i żądza władzy przywódców prawicy i Piasta, nie potrzebowalibyśmy przechodzić przez piekło inflacji, drożyzny i kryzysu gospodar-

czego, dzisiaj żylibyśmy już w możliwych warunkach — a w każdym razie milionowe rzesze nie przymierałyby głodem.

Sytuacja, w jakiej zastał państwo p. Wł. Grabski po objęciu rządów, wymagała szybkich, stanowczych i rozważnych czynów, które też nastąpiły. — W styczniu p. Grabski ustabilizował walutę. W lutym wstrzymał druk marek i zrównoważył budżet. W marcu uzyskał pożyczkę włoską. W drugim kwartale dokończył dzieła budowy Banku Polskiego, przy wydatnej pomocy społeczeństwa a szczególnie klas pracujących, oraz wypuścił nowy, zdrowy pieniądz — złotego. Oczywiście, tak szybkie (lecz konieczne) tempo sanacji skarbu musiało wywołać ostre przesilenie gospodarcze. Przesilenie spotęgowało się jeszcze po otwarciu granic dla wywozu ziemiopłodów, co wymusiły na Rządzie stronnictwa prawicowe i chłopskie. Liczba bezrobotnych doszła do 165 000. W wrześniu i październiku liczba ta zmalała, lecz później znowu wzrosła. Jednakże, biorąc rzecz ogólnie, sytuacja gospodarcza się polepszyła. — Wzrost drożyzny już ustał niemal zupełnie, mimo nieurodzaju, przemysł w wielkich centrach ożywia się.

Sytuacja skarbową jest dobra. — Wbrew obawom wielu, ani wartość złotego ani równowaga budżetu nie zachwiały się. Dochody z podatków w styczniu i lutym wynosiły 91 milionów zł., w sierpniu i wrześniu 180 milj., a październiku i listopadzie doszły do 267 milionów zł. Nasze długi zagraniczne zmalały 950 na 707 milj. zł., dzięki zręcznym układom zawartym przez p. premiera z naszymi wierzycielami. Ta pomyślna sytuacja skarbowa, sukcesy Rządu w dziedzinie polityki gospodarczej i zagranicznej, w których wyniku Polska stała się mocarstwem, umożliwiają nam starania o większą pożyczkę zagraniczną, starania, które mają wszelkie widoki być uwieńczone pomyślnym skutkiem.

Bilans pracy rocznej Rządu p. Wł. Grabskiego przedstawia się dobrze. — Rząd popełniał błędy (któż ich nie popełnia?) to prawda, lecz błędy te maleją i nikną w ogromie dodatnich wyników jego działalności. Tyle jest pewnym, że Rząd p. Wł. Grabskiego jest najlepszym z wszystkich dotychczasowych Rządów, bo najwięcej zdziałał dla Polski. Pod jego kierownictwem zrobiliśmy dużo. Rok 1924-ty był rokiem wielkich wysiłków, zmagani i znożnej pracy, która za to na pewno wyda dobre owoce.

Z posiedzenia Rady Ministrów.

WARSZAWA, 29. 12. (PAT)

Rada Ministrów na posiedzeniu w d. 29 grudnia b.r. powzięła pomiędzy innymi następujące uchwały:

Projekt rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o potrącaniu z uposażeń funkcjonariuszów państwowych wartości otrzymanych ze skarbu świadczeń w naturze. — Projekt rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o zaciągnięciu do wysokości 300 milj. zł. pożyczki państwowej w kwestji dzierżawienia monopolu i kolei państwowych. — Projekt rozporządzenia

Prezydenta Rzplitej o dostosowaniu uposażeń członków zarządów i pracowników związków komunalnych do uposażeń funkcjonariuszów państwowych. Projekt rozporządzenia o zmianie granic niektórych powiatów województwa poznańskiego. — Rozporządzenie o zaliczeniu miasteczka Podgórze w powiecie toruńskim do rządu miast. — Rozporządzenie o zniesieniu obszaru dworskiego Biskupice i wcieleniu jego terytorjum do gminy wiejskiej tej samej nazwy w powiecie toruńskim.

Znowu trzęsienie ziemi w Japonji.

WASZYNGTON, 29. 12. (PAT)

Sejsmografy zanotowały wczoraj o godzinie 6 min. 8 wieczorem gwałtowne trzęsienie ziemi, które trwało do godz.

8. Według przypuszczeń, ognisko tego trzęsienia ziemi oddalone jest o 3000 mil i znajduje się na terytorjum Japonji.

Jak wygląda niemieckie rozbrowienie

w świetle faktów.

PARYŻ, 29. 12. (PAT)

Na dzisiejszym posiedzeniu izby minister wojny gen. Nollet przedstawił przebieg czynności komisji kontrolnej w Niemczech, przypominając, iż ostatnie wypadki wykrycia broni doprowadziły Konferencję Ambasadorów do stwierdzenia, że Niemcy nie wykonały tych zobowiązań, które warunkowały ewakuację strefy kolońskiej. Przechodząc do sprawy publikacji dziennika „Eclair“, minister wyraził uznanie, iż publikacja sprzeciwia się interesom Francji, gdyż treścią jej były dokumenty o charakterze międzysojusznicznym. Gen. Nollet do

dał, iż z dokumentów, ogłoszonych przez „Eclair“ wynika w sposób aż nadto widoczny, że wchodzi tu w grę mocarstwo i że dokumenty dotyczyły bezpieczeństwa państwa. Kończąc, minister zaznaczył, iż odda na usługi państwa całe swe doświadczenie, zdobyte w Niemczech. — Trzej interpelanci z pośród czterech wycofali swoje interpelacje w sprawie dziennika „Eclair“, poczem izba przyjęła 302 głosami, j. jednomyślnie wniosek rządowy o odroczenie czwartej interpelacji.

O strefę kolońską.

Nota francuska.

WIEDEN, 29. 12. (PAT)

„Der Morgen“ donosi z Paryża, że wczoraj w godzinach wieczornych opracowany został tekst noty która ma być przesłana do Berlina w sprawie strefy kolońskiej. Nota stwierdza, że wprawdzie Konferencja Ambasadorów nie rozporządza jeszcze definitywnem sprawozdaniem wojskowej komisji kontrolnej, jednak nie czekając na to sprawo-

zdanie, już dzisiaj należy stwierdzić, że ze strony niemieckiej nastąpiły duże uchybienia i można oczekiwać, że nastąpią one jeszcze w przyszłości. Nota kończy się oświadczeniem, że ewakuacja Kolonii będzie mogła być wzięta w rachubę tylko wtedy, gdy Niemcy będą się stosowały do postanowień traktatowych.

Rozbiór Albanji

przez

Włochy, Grecję i Jugosławię.

LONDYN, 28. 12.

„Chicago Tribune“ donosi z Belgradu, jakoby trzy państwa, mianowicie Włochy, Jugosławia i Grecja porozumia-

ły się co do rozbioru Albanji. Z tego powodu rewolucja albańska jest popierana przez Jugosławię.

PROF. HENRYK GRALSKI.

Aforyzmy.

Głupota jest umysłową chorobą, — dlatego też ludzie często z lada głupstwa... warjują.

Futurystą jest przeważnie ten, który będzie malował, o ile... się nauczy...

Zawsze i wszędzie można by zakląć „nasypani piasku“! — tylko nie w zimie na gołoledzi...

Najpiękniej ozdobisz twój dom staroświeckimi... obyczajami.

Często wypowiada się całkiem mądre myśli całkiem głupio, a pisze się już całkiem bez głowy...

Najtrudniej nauczyć się... uczyć się.

Prawdziwą „muzyką“ przyszłości będzie mistrzowska gra na... nerwach.

Dwulicowość jest u ludzi najwęższych tylko źle zrozumianą podwójną buchalterją myśli...

TEATR MIEJSKI.

Dziś, we wtorek, przedstawienie popularne (po cenach do połowy niższych) widowisko świąteczne w 3 akt. p. t. „Betleem Pomorskie“... „Malżeństwo Fredeny“ w roli tyt. wystąpi znakomity gość p. Olga Orleńska...

WIELKI KABARET SYLWESTROWY W TEATRZE MIEJSKIM

odbędzie się w środę dnia 31-go grudnia o godz. 11 m. 30 w nocy. Gościnnie występ znanego kabaretu „Sans - Souci“...

SYLWESTER W NOWOŚCIACH.

Od dłuższego czasu — Dyrekcja sympatycznego teatryku „Nowości“ zapowiada

„Wieczór Sylwestrowy“

jednak nie chce wyjawiać czem i jakimi niespodziankami przyjmie i zabawi swóich gości.

Ciekawość jednak dziennikarska nie zna przeszkód — nie zna tajemnic.

Jesteśmy już dziś w możności zdradzić tym którzy na „Wieczór Sylwestrowy“ wybierają się do Nowości, że czeka tam na nich cały ogrom niespodzianek.

Przedewszystkiem: Staruszkiewicz, od świtu do nocy układa przeróżne piosenki i kawały, którymi rozmieszczać będzie do łez (dał na to słowo honoru).

Kazimierska — zakupiła kilkadziesiąt mendli jaj i polityka na surowo ich zawartość — aby głos jej zawsze dźwięczny i czysty — był poprostu głosem słowika. (Zapewnia, że zaśpiewa jeszcze ładniej.)

Lukowie — nacierają nogi jakimś tajemniczym olejkiem sprowadzonym specjalnie od indyjskiego jogi, po użyciu którego tańczyć będą w powietrzu.

Schefer — karmi paszтетami i paczkami swoje psy, kury i nosorożca, trenując poslušne zwierzęta w pocie czoła.

Nad czem radzili Ojcowie miasta. na posiedzeniu Rady Miejskiej w dn. 3 grudnia br.

Porządek dzienny przewidywał 34 sprawy. Między innymi uchwalono względnie przyjęto do wiadomości co następuje:

Rezygnację posła Karola Popiela, ze stanowiska członka Rady miejskiej przyjęto do wiadomości. Od p. Piotra Kraśnickiego, który wszedł w miejsce posła Karola Popiela do Rady miejskiej — odebrał p. Prezydent przyrzeczenie. Jako członka deputacji bezpieczeństwa publicznego wybrano p. Jankowskiego Michała w miejsce ustępującego z tego stanowiska posła Popiela. Do Rady Nadzorczej szkół dokształcających z pośród obywateli wybrano w miejsce p. Meinhardta p. Aleksand. Rokickiego. Następnie uzupełniono skład komisji cmentarnej, do której wybrano ks. proboszcza Kozłowskiego i dra Stanisławskiego. Do wniosku przystąpienia miasta do spółki akcyjnej: Drogi Wodne w Polsce — przychyliła się Rada miejska i polecono Magistratowi wykupić 10 akcji po 10 zł. Przyjęto do wiadomości rezolucję Rady miejskiej miasta Bydgoszczy w sprawie zmiany granic Woj. Poznańskiego i Pomorskiego. Budżet administr. na rok 1925 przyjęto w całości a to:

- 1) w rozchodach i dochodach zwykłych w sumie 2 966 160 zł. 2) w rozchodach i dochodach nadzwyczajnych w sumie 75 000 zł. stosownie do uchwały Magistratu z dnia 22. 12. 24. Równocześnie uchwalono wszelkie dodatki komunalne do państw. podatków i opłaty wymienione w uchwale

śwież, najmniejszy komik na całej kuli ziemskiej tak się wyciąga — że na „Sylwestra“ będzie wyższy od Luksa.

Rolf Stone i Ravelli, spróbują różnych sztuczek dzonglerskich — tak że to co dotychczas produkowali — jest niczem w obec tego czem zadziwią.

Do tego jeszcze Roland i Lenkowska tańczyć będą oboje na dwóch nogach.

Kwiaty — coriandoli, confetti, niespodzianki, podarki, wino, szampan a w końcu muzyka Morawskiego — oto coś niecoś z całości programu „Sylwestra“ w Nowościach.

ŚW. MIKAŁAJ W KOLE ŚPIEJU „MONIUSZKO“.

Koło śpiewu „Moniuszko“ w Toruniu urządza dla swych członków, sympatyków i zaproszonych gości w dniu Nowego Roku w sali Parku Wiktorji nader urozmaicony

„Wieczór Gwiazdkowy“.

Magistratu z dnia 4. 12. 1924. Następnie postanowiono zwrócić się do Magistratu z wezwaniem, aby w przyszłości przedkładał preliminarze budżetowe na poszczególnych posiedzeniach Rady miejskiej, i by na nich obecni byli odnośni referenci. Do komisji dla przygotowania źródeł podatków wybrano p.p. Tempskiego, Mallona i Gordona. Sprawy zmiany statutu podatku od placów budowlanych i t.d. odroczone jednogłośnie. Natomiast uchwalono zmiany par. 9 statutu od psów i zmianę par. 11, statutu podatku od samochodów, ekwipaży i t.d. w myśl wniosku Magistratu. — Również uchwalono utrzymywanie szkół wydziałowych do 1. września 25 r. Marcie Anioł, wdowie po śp. Franciszku przodowniku Pol. Państw. przyznano zapomogę gwiazdkową, jak również Kołu Zw. Inw. Woj. w wysokości 50 zł. — Miejski cmentarz na Mokrem pomiędzy ul. Staszycza i Czarneckiego uchwalono zlikwidować. Silom wykwalifikowanym Gimnazjum żeńskiego podwyższono płacę o 20 proc. tyt. dodatku komunalnego. Dyrektorowi straży pożarnej przyznano wynagrodzenie za wzorowo prowadzoną gospodarkę w majątku Kroniec, w wysokości pięć czwartych części jednomiesięcznej pensji. Wniosek Magistratu o podwyższenie kosztów za transport chorych odrzucono. Na członka Wydziału Administr. w miejsce radnego Nikodema Lubawińskiego wybrano Jana Sokulskiego.

Będzie to wieczorek familijny dla starszych jak i dla dzieci, albowiem w tym dniu św. Mikołaj obdarzyć chce wszystkich miłujących śpiew, podarunkami. Prócz tego będą śpiewy chórowe, deklamacje, łamanie opłatkiem, Betleem Polskie a wreszcie wielka atrakcja którą na razie zachować musimy w tajemnicy.

Należy zatem u prezesa Koła p. Antczaka w administracji „Głosu Robotnika“ zasięgnąć bliższych informacji jak również odebrać zaproszenia, których jest już bardzo mała ilość.

Co grają w Teatrze?

Dziś.

„Betleem Pomorskie“.

Jutro.

„Malżeństwo Fredeny“.

Olka Czekolada

Olka Kakao

Olka Desert

Olka Pralinki

Sklad fabryczny i przedstawicielstwo na Toruń i wschodnie Pomorze

Adolf Schulz

Toruń ulica Chelmińska 4.

Okazja!!!

Podarek gwiazdkowy 50% na portrety i zdjęcia udziela „Salon fotograficzno-portretowy“ Wł. Kowalczyka, Przedzamecze 14. Uwaga: Portrety od 5 zł., 6 sztuk pocztówek 3 zł. Wieczorem zdjęcia przy świetle elektrycznym. Do zdjęć wyjazdowych samochodów firmowy do dyspozycji.

CHOROBY PIERSIOWE (plac)

losy BALSAM THIOCOLAN AGE Jednocześnie przywraca apetyt, wzmacnia organizm, powiększa wagę ciała, usuwa uporeczywy kaszel i chorobliwe poty. Używać za poradą lekarza. — Sprzedają apteki.

Brzytwy

w wielkim wyborze, nożycki do strzyżenia włosów, maszynki do strzyżenia, paski do obciągania brzytwy, zylutki w rozmaitych gatunkach poleca najtaniej Perfumerja J. Łoboda

Toruń, Chelmińska 5.

Obuwie

własnego wyrobu, trwałe i tanie. — Specjalność obuwie dziecięce. poleca

Dobrychód, św. Duchy 14

Na Sylwestra polecamy:

Ponez szwedzki Ponez burgundzki Croix de Mont (czerwone wino) but. 3,50 zł. jak i wszelkie czerwone, białe i burgundzkie wina. Szampan jak i wszelkie delikatesy i towary kolonialne. Dom delikatesów i towarów kolonialnych daw. L. Dammann & Kordes T. z o. p. Toruń, Stary Rynek 32. Telefon 51

Benzol

chemicznie czysty do popędu silników samochodowych sprzedaje

Gazownia w Toruniu, ul. Kopernika nr. 45

Fortepian

(skrzydło) zupełnie nowy za tanią cenę natychmiast do sprzedania. — Oferty pod lit. P. K. do Expressu.

Zgłosić się może osoba z małą kaucją do sprzedaży pewnego artykułu na rynkach tutejszych. — jest dzwignią handlu i przemysłu!

Reklama

Matki! Żadajcie w aptekach i drogerjach higienicznej przysypki dla dzieci „Puder Dzidzi“ utrzymujący ciało dziecka w zdrowiu i czystości.

Górnośl. węgiel Koks hutniczy Brykiety węgla kamiennego Węgiel kowalski Drzewo 278 opalowe

Franciszek Wohlfeil ul. Sienkiewicza 20 Tel. 872

Pokost, klej, farby, lakiery poleca najtaniej (691 Drogerja Pod Koroną LEON RYCHTER Toruń, Chelmińska 12

Ceny prenumeraty: Miesięcowa 2,50 zł, z odnośnieniem lub zamiejscowa 2,75 zł, za granicą 4,00 zł. Ceny ogłoszeń: (wiersz milimetrowy) na stronie 7 łamowej 10 gr. Na stronie 4 łamowej 30 gr. Na pierwszej stronie 60 gr. Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 25% nadwyżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy 15 gr., każde następne słowo 8 gr. Ruch towarzyszy 20 gr. wiersz redakcyjny. Komunikaty 30 gr. wiersz redakcyjny. Ogłoszenia zagran. 100% nadwyżki. Za terminowy druk nie odpowiadamy. Od cen powyższych opustów nie udziela się. Administracja otwarta od 9-jej do 1-jej i od 3-jej do 6-jej. Redakcja od 4-jej do 6-jej.